

ادیان در اتریش

قرن ها کشور اتریش يك کشور مسیحي کاتولیک بوده و ادیان دیگر جهان غیر از دیانت یهود در این کشور وجود نداشته اند. در قرن 16 و 17 در طی اصلاحات دینی قسمت هایی از اتریش پیرو آئین پروتستان شدند ولیکن با برنامه های ضد فرم خانواده هابسبورگ پس از جنگ سی ساله مجدداً به آئین کاتولیک بازگشتند. در پایان قرن 17 تعداد زیادی ارتدکس های صرب به اتریش آمدند. در زمان «یوزف دوم» مذهب کاتولیک مذهب رسمی اتریش بود ولی با جوامع دینی انگلیکن «هلوتی»¹ و «آگسبورگ»²، ارتدکس و یهودی با مدارا رفتار می شد.

افکار «مدارا آمیز» و «برابری حقوق» در سال 1848 مطرح گردیدند. همچنین این حقوق در قانون اساسی از سال 1867 تحت عنوان «اصول قانونی کشور پیرامون حقوق شهروندان» قید شده است. از این رو حقوق تمام مذاهب رسمی موجود در اتریش غیر از اسلام بر پایه «قانون به رسمیت شماری ادیان» تضمین شده است.

پس از اشغال و الحاق بوسنی و هرزگوین تعداد بیشتری از مسلمانان به اتریش آمدند بطوریکه در سال 1912 این دین نیز به رسمیت شمرده شد. تعداد مسلمانان از زمان آمدن کارگران ترک و یوگسلاو به اتریش نیز افزایش یافت.

مابقی کلیساهای رسمی و دیگر مذاهب رسمیت
شمرده طبق «قانون به رسمیت شماری» بعد از
جنگ جهانی دوم به این رسمیت دست یافته اند.
در طی جنبش مهاجرت اقوام و به دلیل نزدیکی
اتریش به جوامع انگلیسی-آمریکایی مذاهب و
ادیان گوناگونی به اتریش راه یافتند. هم اکنون
12 کلیسا و جامعه دینی رسمی در اتریش وجود
دارد.

کلیسای کاتولیک دارای شاخه های متعددی
است:

در کنار شاخه لاتینی، کلیسای کاتولیک
رومی، شاخه شرقی («باربارا مقدس³» در
وین) و شاخه ارمنی («مخیتاریست ها⁴» در
وین) نیز وجود دارد.

کلیسای پروتستان ها و یا انگلیکن ها متشکل
از آگسبورگی ها («لوتری ها⁵») و از
«هلوتی ها» (اصلاح شدگان) است.

کلیسای ارتدکس و یا یونانی شرقی شامل تمام
محافل و حوزه های این مذهب همچون حوزه
«تتلیث مقدس» و یا «گنورگ مقدس⁶» است.

چهار کلیسای دیگر وین هرکدام وابسته به اسقف اعظم
ملی خود می باشند:

• کلیسای صرب «ساوا مقدس⁷» وابسته به اسقف
اعظم بلگراد،

• کلیسای رومانی «رستاخیز مقدس» وابسته به
بخارست،

• کلیسای روسی «نیکلاوس مقدس⁸» وابسته به مسکو

و

- کلیسای بلغار «ایوان ریلسکی مقدس»⁹ وابسته به صوفیا می باشند.

میانی مشترک کلیساهای ارتدکس، میانی اعتقادی آنها یعنی شورای هزاره اول میلادی است. از این رو تمامی کلیساهای ارتدکس ارمنی و سوری که شورای «خالکدن»¹⁰ از سال 451 را به کلی رد می کنند جزو کلیسای ارتدکس نام برده نمی شوند.

این امر برای دولت اتریش بسیار مهم است چرا که این دو کلیسا از طریق قانون «به رسمیت شماری» و نه از طریق «قانون ارتدکس» به این رسمیت رسیده اند.

اصل آزادی دین در اتریش طی قانونی در 200 سال پیش عنوان شده است و البته قوانین زمان «بوزفینسیم»¹¹ پایان قرن 18 همچنان اعتبار دارند. حقوق بنیادی دینی در سال 1867 وضع شده اند.

حقوق جوامع دینی اسلامی و یهودی در زمان سلطنت به آنان اعطاء گردید و به دنبال آن نیز روابط کلیسای کاتولیک و دولت در زمان بین دو جنگ جهانی تنظیم یافت و پس از آن بود که روابط با کلیسا های ارتدکس و انگلیکن (پروتستان) در دهه شصت قرن بیستم تثبیت گردید.

آزادی انتخاب دین و وجدان در «قانون بنیادی دولتی»¹² ماده 14 از سال 1867 آمده است، طبق این قانون هر فرد حق انتخاب کلیسا و یا جامعه دینی خود را دارد و همچنین می تواند در

صورت تمایل از جامعه دینی خارج شده و به هیچ مذهبی وابسته نباشد. این موارد در ماده 9 قرارداد حقوق بشر اروپا نیز تصریح گردیده است. حقوق جوامع دینی و مذهبی در ماده 15 آمده ولیکن اینکه تمامی فعالیت های این جوامع می باید در چهارچوب قوانین دولتی باشد.

چگونگی رابطه دولت با کلیسای کاتولیک در سال 1933/34، با کلیسای انگلیکن در سال 1961 در «قوانین پروتستان»، با جامعه دینی اسرائیل در سال 1890 در «قوانین اسرائیلی»، با کلیسای ارتدکس در سال 1967 در «قوانین ارتدکس» و با مسلمانان در سال 1912 در «قوانین اسلام» قید و مشخص شده است. رابطه دولت با دیگر جوامع دینی و ادیان به رسمیت شمرده شده براساس «قانون برسمیت شماری» از سال 1874 مشخص شده است.

بر اساس قانون «تربیت دینی کودکان» در اتریش، هر نوجوان از سن 14 سالگی حق انتخاب دین دارد. اولیاء تا سن 10 سالگی از این حق برخوردارند البته بین سنین 10 تا 12 سالگی همچنان اولیاء دارای این حق هستند ولیکن باید به خواست های کودک نیز «گوش فرا دهند». از 12 سالگی تا 14 سالگی تغییر دین بدون رضایت کودک میسر نیست و از سن 14 سالگی نوجوان از لحاظ دینی «بالغ» محسوب میشود.

در مدارس اتریش علاوه بر مذهب کاتولیک رومی، دیگر ادیان و مذاهب نیز تدریس می

شوند و با توجه به اینکه این معلمین در استخدام دولت اتریش هستند.
حقوق دینی در اتریش در حیطه حقوق عمومی فرد بوده و به رسمیت شمردن هر دین توسط دولت صورت می‌گیرد.

دولت برای مذاهب رسمی موارد ذیل را تضمین می‌کند:

- آزادی مراسم عبادی • آزادی حفظ اسامی اعضاء
- حفظ موقعیت جامعه دینی کشور و حفظ حقوق متعلقه آن • رسیدگی مستقل به امور داخلی جامعه
- حفظ جامعه و سازمان و امکان مذهبی در برابر سکولاریزه شدن • حق احداث مدارس دینی
- تدریس در مدارس عمومی

این حقوق همچنین شامل جرم اهانت به مذاهب، ایجاد هر گونه اختلال در مراسم دینی و یا توهین به یکی از بزرگان دینی می‌باشد. در ضمن سرقت و تخریب در اماکن مذهبی از جرم بالاتری برخوردار است. به طرق فوق حقوق فردی و جمعی مذاهب و امکان مذهبی بر اساس اصل مردم سالاری و قانونمندی قانون اساسی حفظ می‌شوند. دو اصل بنیادی «مدارا» و «آزادی بیان» در اتریش بسیار مورد توجه می‌باشند.

در کشور اتریش، 7 میلیون نفر وابسته به یکی از 12 جامعه رسمی می باشند.

طبق آمار سرشماری سال 1991

- کاتولیک رومی 6081 454
  - انگلیکن (آگسبورگ) 371 928
  - انگلیکن (هلوتی) 16 781
  - کاتولیک قدیمی 18 930
  - اسرائیلی¹³ 7 268
  - اسلام 158 776
  - مابقی 197 433
  - بدون مذهب 672 251
  - نا مشخص 270 965
- قریب 78% از اتریشی ها وابسته به کلیسای کاتولیک رومی می باشند.

مسجد وین، برج دانوب و سازمان ملل

جامعه دینی اسلامی

اسلام یکی از بزرگترین ادیان جهان با بیش از یک میلیارد مؤمن در سراسر جهان است. این آئین در اتریش بعد از کلیسای کاتولیک رومی و انگلیکن، بیش از 300000 پیرو دارد و سومین جامعه دینی بزرگ اتریش است. از سال 1912، اسلام بر مبنای «قانون اسلام» در اتریش به رسمیت شناخته شد و

اولین جامعه دینی اسلامی در سال 1980
بنیان گذاشته شده است. همچنین در سال
1964 سازمان خدمات اجتماعی اسلامی
تأسیس یک جامعه دینی اسلامی را جزو
اهداف خود اعلام کرد.

در سال 1979 وزیر آموزش و هنر، اجازه
احداث اولین جامعه اسلامی و صدور قانون
اساسی جامعه اسلامی وین را صادر کرد.
طبق این قانون اولین ارگان های جامعه
اسلامی انتخاب شدند.

این قوانین شامل حال مناطق ذیل میشوند:

- جامعه دینی اسلامی وین (وین، نیدر استرایش و
بورگنلند)
- جامعه دینی اسلامی گراتس (اشتایر مارک و
کرنتن)
- جامعه دینی اسلامی لینز (ابراسترایش و
سالزبورگ)
- جامعه دینی اسلامی برگنتز (فرآلبرگ و
تیرول)

ارگان های جامعه دینی اسلامی

الف: برای هر حوزه دینی:

مجمع حوزه ای

شورای حوزه ای

امام

ب: برای جامعه دینی اسلامی در اتریش:

شورای مرکزی نمایندگان مسلمانان شورای عالی مفتی

اهداف جامعه دینی اسلامی نگهداری و حفظ ایمان پیروان اسلام است.

همه ارگان ها و کارمندان جامعه دینی اسلامی می بایستی آگاهی کافی در تعلیمات دینی داشته و به زبان آلمانی مسلط باشند. همچنین این افراد باید مطابق تعلیمات دینی رفتار نموده و وظیفه امر به معروف دارند.

شورای حوزه ای متشکل از 8 نفر است که برای 4 سال توسط مجمع حوزه ای رسمی انتخاب میشوند. بعد از این اعضاء شورای حوزه ای مدیر کل، مدیر عامل، صندوق دار و معاونت صندوق داری را با حداکثر آراء انتخاب میکنند.

برای اجرای این انتخابات احتیاج به اجازه شورای عالی است. شورای نمایندگان مسلمانان بالاترین ارگان دینی اسلامی در اتریش بوده و دارای 16 عضو است.

شورای نمایندگان مسلمانان متشکل از مدیرکل ها، مدیرعامل، صندوق دارها و امامان اول هر جامعه دینی است. مابقی اعضاء توسط کمیسیون حوزه ای و مطابق تعداد پیروان انتخاب میشوند.

شورای عالی، ارگان اجرایی شورای نمایندگان مسلمان است. این شوری دارای 10 عضو بوده که توسط این شورای انتخاب میشوند. نیمی از این افراد باید دارای معلومات دینی کافی باشند و مفتی خود نیز یکی از اعضای شورای عالی است.

سخنگوی جامعه دینی اسلامی در اتریش مدیرکل شورای عالی و رئیس جامعه اسلامی نیز می باشد. مفتی پیرامون مسائل دینی در جامعه اسلامی تصمیم میگیرد، او

باید از معلومات دینی کافی برخوردار باشد. یکی از وظایف مهم این جامعه رسیدگی به وضعیت 35000 دانش آموز مسلمان ساکن در اتریش است. این مدارس دارای 170 معلم مرد و زن است که در جامعه دینی اسلامی استخدام شده اند و از طرف جامعه اتریش تا حدی حقوق دریافت می دارند. جامعه دینی اسلامی از آحاد جامعه خود مالیات فرهنگی دریافت نمی کند با وجودیکه از دولت نیز هیچگونه کمکی دریافت نمی دارند.

وین محل برگزاری بسیاری از همایش های اسلامی نیز بوده برای مثال در سال 1986 اجلاس لیگ مسلمانان جهان و در سال 1988 بزرگترین اجلاس اسلامی برای بررسی مشکلات مسلمانان اروپا در وین برپا گردید.

جامعه اسلامی وین در درجه اول خود را بعنوان یک سازمان اتریشی قلمداد می کنند هر چند این جامعه مسئولیت رسیدگی به مشکلات مسلمانان را در اتریش از جمله وظایف خود میداند، همچنین سعی بر تأسیس یک جامعه چند دینی از طریق گفتمان و همکاری فعالانه با سازمان های کلیسایی و دینی دیگر را دارد. این جامعه کمک به انطباق جامعه اسلامی در جامعه اتریشی با حفظ هویت فرهنگی و دینی خود را نیز دنبال می نماید. این سازمان سعی بر برقراری روابط حسنه با جوامع و کشورهای اسلامی دیگر دارد بدون اینکه به یکی از کشورهای خارجی وابسته شود.

---

¹ Helvetia نام لاتین و قدیم کشور سوئیس بوده است .

² Augsburg

³ Heilige Barbara

⁴ Mechitarist

⁵ Luther مارتین لوتر اصلاحگر معروف مسیحیت است و بنیان مذهب پرتستان را گذاشته است. وی مبادرت به ترجمه انجیل از زبان لاتین به آلمانی کرد زیرا او قصد داشت تا افراد عامی نیز بتوانند انجیل را بخوانند.

⁶ Heiliger Georg

⁷ Heiliger Sava

⁸ Heiliger Nikolaus

⁹ Iwan Rilsky

¹⁰ Chalkedon

¹¹ Josephinsmus

¹² Staatsgrundgesetz

¹³ در بسیاری از کتب آلمانی (بویژه کتب صادره از اماکن دولتی) دیانت یهودی « اسرائیلی » خوانده میشوند .